

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА ТА СКЛАДАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ
ДОКУМЕНТІВ**

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
для студентів спеціальності 081 «Право»

Полтава 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: **Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Терела Г. В. – к. і. н., доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Городецька І.А. – к. ю. н., доцент, доцент кафедри права та методики викладання історико-правознавчих дисциплін Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Осташова В.О. – к. ю. н., доцент, доцент кафедри бізнес-адміністрування та права Полтавської державної аграрної академії

Обговорено і схвалено
на засіданні кафедри правознавства
протокол № 10 від 31 травня 2016 р.
Завідувач кафедри _____ проф. Лаврик Г. В.

УЗГОДЖЕНО

На засіданні науково-методичної групи з
напрямку підготовки/спеціальності,
протокол № 3 від 31 травня 2016 року.
Голова науково-методичної групи
_____ проф. Лаврик Г. В.

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної ради
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
«__» _____ 2016 р.
_____ проф. Рогоза М. Є.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Юридична техніка та складання процесуальних документів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «бакалавра» спеціальності 081 «Право».

Навчальна дисципліна «Юридична техніка та складання процесуальних документів» покликана не тільки вдосконалити та поглибити знання студентів про поняття, особливості, види юридичних документів, правила та засоби юридичної техніки, а й сформувати вміння і навички щодо роботи з юридичними документами, укладання та редагування управлінських, кадрових, процесуальних документів. Знання та правильне застосування засобів, правил і прийомів юридичної техніки дозволяє створювати грамотні, якісно оформлені нормативно-правові та індивідуальні акти, що є незамінним атрибутом сучасної професійної діяльності юриста.

Предметом навчальної дисципліни є система правових норм, закладених у нормативно-правових актах щодо правової регламентації роботи з юридичними документами, а також вироблені юридичною технікою як галуззю юридичної науки техніко-юридичні прийоми і засоби та особливості їх застосування у правотворчій, правозастосовній та інтерпретаційній діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки визначаються інтегральним характером навчальної дисципліни, міждисциплінарним дискурсом; тісним зв'язком з комплексом базових та гуманітарних, а також юридичних дисциплін. Програма враховує набуті студентами знання під час вивчення курсів «Теорія держави та права», «Адміністративний процес», «Господарський процес», «Кримінальний процес», «Цивільний процес», готує їх до вивчення у майбутньому інших навчальних дисциплін.

Пропонована програма навчальної дисципліни «Юридична техніка та складання процесуальних документів» структурована згідно з особливостями організації навчального процесу і складається з двох логічно взаємопов'язаних змістових модулів. Важливу роль програма відводить питанням, які присвячені з'ясуванню місця юридичної техніки в структурі теорії права, вивченню правил, засобів та прийомів юридичної техніки. Значний практичний інтерес становлять особливості юридичної техніки складання актів адміністративного, господарського, кримінального та цивільного судочинства, а також техніка створення документів у сфері управлінської, кадрової та інтелектуальної діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1. Юридична техніка.

Модуль 2. Складання процесуальних документів.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична техніка та складання процесуальних документів» є вдосконалення та поглиблення знань про поняття, особливості, види юридичних документів; формування у студентів

уявлення про місце юридичної техніки у правотворчій, правозастосовній та інтерпретаційній діяльності; отримання знань стосовно техніко-юридичних прийомів і засобів та навичок їх використання при роботі з юридичними документами.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Юридична техніка та складання процесуальних документів» є опанування найважливіших категорій та положень юридичної техніки, особливостей укладання юридичних документів з огляду на їх призначення та види; ознайомлення з системою ведення юридичних документів та з їх класифікаційними характеристиками; вироблення навичок складання юридичних документів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- поняття та види юридичних документів;
- зміст правових норм, що регулюють діяльність у сфері юридичного документообігу;
- місце юридичної техніки в структурі теорії права;
- техніко-юридичні засоби: юридичну мову, юридичне письмо, юридичні конструкції, правові аксіоми, презумпції, фікції, символи, преюдиції, застереження;
- загальні вимоги до складання процесуальних документів у адміністративному, господарському, кримінальному та цивільному процесах;
- види та призначення процесуальних документів;
- форми і зміст процесуальних документів;
- особливості складання окремих процесуальних документів.

вміти:

- обирати необхідну лексичну, граматичну форму при написанні документів;
- правильно розташувати реквізити документів, дотримуючись вимог державних стандартів та нормативно-правових актів;
- послідовно й логічно викладати необхідну інформацію;
- вільно застосовувати на практиці навички складання процесуальних документів адміністративного, господарського, кримінального, цивільного судочинства із дотриманням вимог юридичної техніки;
- систематизувати й зберігати документи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин, 4 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1 Юридична техніка

Тема 1. Загальна характеристика правової регламентації роботи з юридичними документами

Правове регулювання як державно-владний вплив на суспільні відносини. Правове регулювання процесів створення та використання нормативних актів України. Основні положення Законів України «Про інформацію» від 02.10.1992 р., «Про державну таємницю» від 21.01.1994 р., «Про національний фонд і архівні установи» від 24.12.1993 р., «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р. Роль кодифікованих нормативно-правових актів у регламентації складання юридичних документів. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади» від 30.12.2011 р. ДСТУ 4163-2003. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів.

Поняття та ознаки документа, юридичного документа, правового акта, нормативно-правового акта та індивідуального акта, їх співвідношення. Значення юридичних документів. Класифікація юридичних документів. Види нормативно-правових актів. Місце відомчих нормативних актів у структурі правових актів України. Сфера застосування, призначення, види відомчих нормативних актів. Правові властивості нормативно-правових та індивідуальних актів органів державної влади. Процесуальні документи та їх види.

Поняття, предмет, мета та завдання навчального курсу «Юридична техніка та складання процесуальних документів».

Тема 2. Юридична техніка як галузь наукових знань

Предмет і зміст науки про юридичну техніку. Система методів науки про юридичну техніку. Джерела науки про юридичну техніку. Функції і значення юридичної техніки як галузі наукових знань.

Місце теорії юридичної техніки в загальній теорії права. Співвідношення юридичної техніки як галузі наукових знань з іншими правовими та неправовими науками.

Історія розвитку юридичної техніки: зарубіжний історико-правовий досвід становлення юридичної техніки та історико-правовий аналіз зародження і розвитку юридичної техніки в Україні. Особливості юридичної техніки в різних правових системах сучасності.

Поняття та ознаки юридичної техніки. Структура юридичної техніки. Співвідношення понять «юридична техніка», «юридична тактика» і «юридична технологія». Види юридичної техніки. Загальна характеристика правотворчої, правореалізаційної та інтерпретаційної техніки. Загальна та галузева юридична техніка. Значення юридичної техніки для формування правової держави, зміцнення законності і правопорядку, підвищення рівня професійної культури юриста.

Стан юридичної техніки в Україні та перспективи її вдосконалення.

Тема 3. Поняття і сутність правотворчості

Поняття та види правотворчості. Принципи правотворчості. Загальна характеристика правотворчого процесу.

Поняття та ознаки концепції нормативно-правового акта. Значення концепції нормативно-правового акта. Зміст та структура концепції нормативно-правового акта. Правила підготовки концепції нормативно-правового акта.

Поняття, зміст та необхідність правової експертизи проектів нормативно-правових актів. Види експертизи проектів нормативно-правових актів. Техніко-юридичні засоби, які використовуються в експертній діяльності.

Основні правила підготовки нормативно-правового акта. Загальні вимоги до логіки, мови, стилю, форми та структури нормативно-правового акта.

Способи і прийоми викладу приписів норм права у статтях нормативно-правового акта. Правила оформлення посилань у нормативно-правових актах. Правила внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів.

Опублікування нормативних актів: значення, терміни, офіційні і неофіційні джерела, мова, обмежувальні грифи. Порядок набрання чинності нормативно-правовими актами.

Тема 4. Законодавча техніка

Поняття та значення законодавчої техніки. Принципи законодавчої діяльності. Структура законодавчої техніки. Співвідношення законодавчої техніки і законодавчої технології.

Поняття законодавчого процесу та його стадії. Поняття та суб'єкти законодавчої ініціативи. Підготовка законопроекту (законодавчої пропозиції) та внесення його до Верховної Ради України. Способи розробки законопроектів. Супровідні документи до законопроекту. Справа законопроекту. Попередній розгляд законопроектів у комітетах Верховної Ради України. Обговорення законопроекту на пленарних засіданнях Верховної Ради України з його наступним прийняттям або відхиленням (повністю чи частково). Санкціонування, промульгація й опублікування закону.

Підзаконна правотворчість. Пряма правотворчість. Локальна нормотворчість. Діяльність державних органів з прийняття нормативних договорів. Вимоги до законодавства.

Тема 5. Правила формування змісту нормативно-правового акта. Структурні та формальні (реквізитні) правила

Вимоги до змісту нормативно-правових актів. Основні способи і прийоми формування змісту нормативно-правових актів.

Застосування правил логіки при створенні нормативно-правових актів. Фактори, що впливають на правотворчу логіку. Загальні і специфічні логічні правила. Правило мотивації прийняття нормативного акта. Відповідність нормативного акта загальним принципам системи законодавства.

Порядок викладення матеріалу в нормативно-правових актах. Єдність юридичної термінології та її значення. Узгодженість різних частин правового документа. Узгодженість різних правових документів. Відповідність нормативно-правового акта загальним принципам системи законодавства.

Зовнішня та внутрішня форма нормативно-правового акта.

Правила побудови структури нормативно-правового акта. Система структурних одиниць нормативно-правових актів: заголовок, зміст, преамбула, структурні одиниці тексту, примітки, прикінцеві положення, додатки. Структурні одиниці тексту нормативно-правових актів: частина, розділ, глава, стаття, параграф, пункт, підпункт, абзац.

Вибір зовнішньої форми нормативно-правового акта.

Реквізитні вимоги стосовно форми нормативно-правових актів: вид нормативно-правового акта, найменування нормативно-правового акта, дата прийняття нормативно-правового акта, реєстраційний номер, дата підписання.

Тема 6. Мова нормативно-правового акта. Юридична термінологія

Поняття юридичної мови. Формалізація та уніфікація засобів вираження при створенні нормативно-правових актів. Використання багатозначних слів та іноземної юридичної термінології. Застарілі слова (архаїзми) в юридичних текстах і мові. Професіоналізми у праві.

Принципи словесної організації нормативних висловлювань. Дотримання правил лексики, граматики й синтаксису української мови. Система лінгвістичних засобів. Вимоги до стилю нормативно-правових актів.

Поняття юридичного терміна та термінології. Основні вимоги до використання юридичних термінів. Правила використання та формулювання юридичних термінів. Види юридичних термінів. Поняття як категорія юридичної техніки. Ознаки та сутність правового поняття. Класифікація понять. Дефініції в праві. Ознаки та сутність юридичних дефініцій. Значення дефініювання понять.

Тема 7. Юридичні конструкції та презумпції

Поняття та загальна характеристика засобів та способів юридичної техніки. Поняття юридичної конструкції. Види юридичних конструкцій.

Функції юридичних конструкцій. Значення юридичних конструкцій у праві. Використання юридичних конструкцій при підготовці текстів юридичних документів.

Основні підходи до поняття юридичної презумпції. Поняття та ознаки юридичної презумпції. Співвідношення юридичних презумпцій з іншими правовими припущеннями. Класифікація юридичних презумпцій. Загальноправові, міжгалузеві та галузеві презумпції. Фактичні та законодавчо закріплені презумпції. Оспорювані та незаперечні презумпції. Матеріально-правові та процесуальні презумпції. Значення юридичних презумпцій.

Тема 8. Юридичні фікції, аксіоми, преюдиції, символи та застереження як специфічні засоби юридичної техніки

Поняття та ознаки юридичної фікції. Значення юридичних фікцій як специфічних засобів юридичної техніки. Класифікація юридичних фікцій. Використання юридичних фікцій для усунення юридичного конфлікту.

Поняття та ознаки юридичної аксіоми. Класифікація юридичних аксіом. Значення юридичних аксіом у законодавчій, правозастосовній та інтерпретаційній діяльності.

Поняття та ознаки юридичної преюдиції. Преюдиція як засіб спрощення провадження в юридичній справі. Види юридичних преюдицій. Значення юридичних преюдицій. Вимоги до використання преюдицій в юридичному процесі.

Поняття та ознаки юридичного символу. Зміст і форма юридичних символів. Вимоги до юридичних символів. Функції юридичних символів.

Поняття юридичного застереження. Види юридичних застережень. Вплив юридичних застережень на ефективність правового регулювання.

Тема 9. Техніка систематизації юридичних документів

Систематизація законодавства як різновид юридичної діяльності. Принципи систематизації. Об'єкти, предмети та суб'єкти систематизації. Загальні етапи проведення систематизації.

Види систематизації. Поняття, ознаки та особливості кодифікації. Техніко-юридичні правила кодифікації. Поняття, ознаки та особливості консолідації. Техніко-юридичні правила консолідації. Поняття, ознаки та особливості інкорпорації. Техніко-юридичні правила інкорпорації.

Особливості систематизації рішень Конституційного Суду України.

Особливості систематизації міжнародних договорів.

Облік нормативно-правових актів.

Комп'ютеризація роботи з систематизації. Правові інформаційно-пошукові системи, системи інформаційно-правового забезпечення та їх значення.

Тема 10. Правореалізаційна і правозастосовна техніка

Правореалізаційна техніка і правозастосовна техніка: поняття, співвідношення, значення. Поняття реалізації норм права. Форми реалізації норм права. Характеристика правозастосовної діяльності. Основні техніко-юридичні вимоги до правозастосовної діяльності.

Види правореалізаційних актів. Техніка створення правореалізаційних актів. Використання техніко-юридичних засобів у процесі підготовки правореалізаційних актів. Техніка ведення договірної роботи. Договір як основний вид правореалізаційних документів. Техніко-юридичні особливості договорів. Типова структура договору.

Акт застосування норм права як різновид правореалізаційного акта. Зміст та структура актів правозастосування. Особливості юридико-технічної будови структури документа, мови актів правозастосування. Мова, стиль та термінологія актів правозастосування та вимоги юридико-технічного характеру.

Судова діяльність як різновид правозастосування. Види судових актів. Вимоги до змісту судових актів. Структура судових актів. Мовні правила створення судових актів.

Тема 11. Техніка тлумачення норм права

Поняття і необхідність тлумачення норм права. З'ясування змісту правових норм. Способи тлумачення норм права. Неофіційне тлумачення. Офіційне тлумачення та його види. Основні правила тлумачення норм права.

Поняття інтерпретаційного акта. Види інтерпретаційних актів. Значення інтерпретаційних актів в механізмі правового регулювання. Техніко-юридичні вимоги до структури та змісту актів тлумачення норм права. Прийоми і способи юридичної техніки при підготовці інтерпретаційних актів. Техніка опублікування актів тлумачення норм права.

Поняття інтерпретаційної помилки. Види інтерпретаційних помилок. Прогалини в тлумаченні норм права. Шляхи усунення та недопущення інтерпретаційних помилок.

Тема 12. Правотворчі та правозастосовні помилки

Поняття правотворчих помилок. Види правотворчих помилок. Техніко-юридичні дефекти нормативно-правових актів. Техніко-юридичні правила попередження і ліквідації колізій і прогалин в законодавстві.

Помилки правореалізаційної діяльності. Основні дефекти правореалізаційних актів.

Поняття правозастосовних помилок. Види правозастосовних помилок. Аналіз текстів документів в аспекті дотримання логічних, структурних, лінгвістичних вимог юридичної техніки. Лінгвістичний аналіз текстів юридичних документів. Редагування управлінських, адміністративно-правових, кримінально-процесуальних, цивільно-правових, цивільних процесуальних документів. Власне юридичні помилки та методи їх усунення. Логічні помилки

та методи їх усунення. Лінгвістичні помилки та методи їх усунення. Логіко-лінгвістичні помилки та методи їх усунення. Структурні помилки та методи їх усунення. Фактичні помилки та методи їх усунення. Технічні помилки та методи їх усунення.

Модуль 2

Складання процесуальних документів

Тема 13. Юридична техніка процесуальних актів адміністративного судочинства

Юрисдикція адміністративних справ. Позовні заяви, заяви та клопотання у адміністративному судочинстві. Сутність і призначення адміністративно-правових документів. Види адміністративно-правових документів. Основні адміністративно-правові документи. Правила складання й оформлення адміністративних постанов та адміністративних протоколів. Специфічні особливості адміністративних протоколів порівняно з кримінально-процесуальними. Допоміжні адміністративно-правові документи: правила їх складання й оформлення.

Вимоги до складання й оформлення адміністративно-правових документів.

Мовні звороти, що застосовуються в адміністративно-правових документах. Особливості викладу адміністративно-правових документів.

Тема 14. Юридична техніка процесуальних актів цивільного судочинства

Поняття та сфера застосування цивільно-правових документів. Види процесуальних актів-документів з цивільних справ. Вимоги до оформлення цивільно-правових документів.

Право на судовий захист цивільного права та інтересу. Підсудність справ у цивільному судочинстві. Поняття позовної заяви. Види позовних заяв. Форма і зміст позовної заяви. Форма і зміст заяви про видачу судового наказу, судовий наказ.

Процесуальні документи з сімейних правовідносин. Документи, що регулюють право спадкування. Процесуальні документи з житлових правовідносин. Процесуальні документи з правовідносин права власності. Процесуальні документи з трудових правовідносин. Процесуальні документи з соціально-забезпечувальних правовідносин. Процесуальні документи щодо захисту честі, гідності та ділової репутації. Процесуальні документи з деліктних зобов'язань. Процесуальні документи щодо захисту прав споживачів. Процесуальні документи щодо договірних правовідносин. Процесуальні документи з земельних правовідносин.

Заяви та клопотання у цивільному судочинстві. Цивільно-процесуальні документи у справах окремого провадження. Форма і зміст заяви у справах

окремого провадження. Перегляд судових рішень та їх документальний супровід. Форма і зміст апеляційної, касаційної скарги, заяви про оскарження рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами. Вимоги до заяви з приводу окремих процесуальних питань, які виникають під час розгляду справи у суді. Процесуальні акти-документи, за допомогою яких здійснюється фіксування цивільного процесу.

Процесуальні документи, пов'язані з виконанням судових рішень. Судове рішення та його види. Ухвали суду. Процесуальні акти-документи в стадіях перевірки законності й обґрунтованості судових рішень. Процесуальні акти-документи в стадії апеляційного провадження. Процесуальні акти-документи в стадії апеляційного провадження. Процесуальні акти-документи в стадії касаційного провадження. Процесуальні акти-документи в стадії провадження у зв'язку з переглядом рішення. Процесуальні акти-документи в стадії провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами.

Тема 15. Техніка створення господарсько-процесуальних документів

Досудове регулювання господарських спорів. Претензія. Відповідь на претензію. Досудова вимога. Мирова угода, її сутність та правила написання. Особливості укладання мирової угоди на різних стадіях судочинства.

Позов у господарському процесі. Структурні елементи позову (позовної заяви), що подається до господарського суду. Методика складання позову, що подається до господарського суду. Вимоги до оформлення й порядок подання позову до господарського суду. Позовна давність та документи, пов'язані із застосуванням наслідків її спливу. Форма і зміст позовної заяви.

Види заяв та клопотань, що подаються сторонами до господарського суду. Заяви та клопотання на стадії виконання господарського рішення. Особливості написання та оформлення заяв, клопотань. Перегляд судових рішень в апеляційному порядку. Заява про поновлення строку на подання апеляційної скарги. Апеляційна скарга. Відзив на апеляційну скаргу. Перегляд судових рішень в касаційному порядку. Касаційна скарга. Відзив на касаційну скаргу. Процесуальні документи, пов'язані з переглядом судових рішень. Перегляд рішення, ухвали, постанови господарського суду за нововиявленими обставинами. Заява про перегляд справи за нововиявленими обставинами. Виконання рішення, ухвали, постанови господарського суду. Запит до Державної виконавчої служби України. Скарга на дії державного виконавця.

Структура, складання і оформлення заяви про порушення справи про банкрутство до господарського суду. Заява про введення процедури санації. Заява про грошові вимоги. Обґрунтування вимог конкурсного кредитора. Клопотання про призначення арбітражного керуючого. Звіт ліквідатора майна банкрута.

Тема 16. Юридична техніка процесуальних актів кримінального судочинства

Поняття, ознаки та сфера застосування кримінально-процесуальних документів. Значення процесуальної форми у кримінальному судочинстві. Вимоги Кримінально-процесуального кодексу України до форми й змісту кримінально-процесуальних документів.

Класифікація кримінально-процесуальних документів. Процесуальні документи на стадії порушення кримінальної справи. Процесуальні документи досудового слідства й дізнання. Процесуальні акти щодо визначення процесуального статусу учасників кримінального провадження. Процесуальні документи щодо заходів забезпечення кримінального провадження. Процесуальні документи при виконанні слідчих (розшукових) дій. Процесуальні документи при зупиненні та закритті кримінального провадження. Процесуальні документи, що відображають поновлення розгляду справ. Сутність і значення процесуальних документів у судовому провадженні, їх форма і зміст. Вирок як вид процесуального документа. Ухвала суду. Провадження в справах окремих категорій та їх документальне оформлення. Цивільний позов у кримінальному процесі.

Особливості оформлення кримінально-процесуальних документів. Внутрішня структура кримінально-процесуальних документів та їх зовнішнє оформлення і систематизація. Уніфіковані бланки процесуальних документів та їх зразки. Використання науково-технічних засобів при складанні кримінально-процесуальних документів.

Тема 17. Юридична техніка процесуальних актів конституційного судочинства

Поняття та форми звернення до Конституційного Суду України. Основні положення Закону України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996 р.

Конституційне звернення. Суб'єкти права на конституційне звернення щодо офіційного тлумачення Конституції та Законів України. Порядок та умови звернення громадян та юридичних осіб до Конституційного Суду України.

Конституційне подання. Суб'єкти права на конституційне подання.

Провадження в справах Конституційного Суду України. Підстави для відмови у відкритті конституційного провадження. Рішення і висновки Конституційного Суду України.

Тема 18. Техніка створення звернення до Європейського суду з прав людини

Поняття та підстави звернення до Європейського суду з прав людини. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини. Суб'єкти права звернення до Європейського суду з прав людини. Формуляр заяви до

Європейського Суду з прав людини. Заява до Європейського Суду з прав людини. Довіреність для Європейського суду з прав людини на представника. Конфіденційність інформації надісланої до Європейського суду з прав людини.

Типові помилки у зверненні до Європейського суду з прав людини.

Рішення Європейського Суду з прав людини та їх виконання.

3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Офіційний вісник України. – 2010. - № 72/ 1. – Ст.2598.

2. Закон України «Про державну таємницю» від 21.01.1994 р. № 3855-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>

3. Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах» від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр>

4. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>

5. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

6. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996 р. № 422/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422/96-вр>

7. Закон України «Про національний фонд і архівні установи» від 24.12.1993 р. № 3814-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>

8. Закон України «Про нотаріат» від 02.09.1993 р. № 3425-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>

9. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

10. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

11. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-Х [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

12. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

13. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>
14. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
15. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2011 р. № 1242 «Про затвердження Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>

Література

Основна:

17. Манько Д. Г. Юридична техніка й технології [Текст] : курс лекцій / Манько Денис Григорович ; Міжнар. гуманітар. ун-т, Каф. теорії та історії держави і права. – Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2014. – 191 с.
18. Процесуальна документація: навч. посібник / П. М. Павлик, Ж. В. Удовенко, Т. М. Кілічава, Л. М. Райх. – 3-тє вид., переробл. та доповн. станом на 1 серп. 2010 р. – К. : Центр учб. л-ри, 2010. – 560 с.
19. Процесуальні документи у кримінальному провадженні. Зразки, роз'яснення [Текст] : процес. док. слідчого, прокурора, адвоката, слідчого судді, суду / [В. В. Городовенко та ін.] ; за заг. ред. проф. М. А. Погорецького та О. П. Кучинської ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Нац. шк. суддів України. – Київ: Юрінком Інтер, 2015. – 545 с.
20. Процесуальні документи у цивільних справах : теорія, методика, практика : науково-практичний посібник / ред. С. Я. Фурса – К. : Правова єдність, 2011. – 895 с.
21. Процесуальні та договірні документи у практиці роботи / С. О. Теньков, О. В. Богатиренко, О. С. Головатенко [та ін.]. – К. : Професіонал, 2012. – 512 с.
22. Шутак І. Д. Юридична техніка [Текст] : курс лекцій для бакалаврів / Ілля Шутак; Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – Івано-Франківськ; Дрогобич : Коло, 2015. – 226 с.
23. Юридична техніка : навч. посіб. / Шутак Ілля Дмитрович, Онищук Ігор Ігорович; Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2013. – 495 с.

Додаткова:

24. Акти місцевих державних адміністрацій. (Зразки документів) : інформ.-довід. посіб. / С В. Циц. – Хмельницький : [б. в.], 2009. – 168 с.
25. Балтаджи П. Юридична техніка правозастосовних актів: теоретичний аспект / П. Балтаджи // Південноукраїнський правничий часопис. – 2006. – № 2. – С. 68-70.
26. Беляневич О. А. Процесуальні аспекти укладання мирової угоди в господарському суді // Вісник господарського судочинства. – 2007. – № 2. – С. 133-139.
27. Бойко Г. І. Юридична конструкція як засіб юридичної техніки [Електронний ресурс] / Г. І. Бойко // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – Вип. 73. – С. 190-198. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2014_73_33
28. Відповідальність за порушення законодавства про дорожній рух (нормативна база, коментарі, зразки процесуальних документів) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С М. Тараненко, А. О. Собакарь; Донецький юридичний ін-т МВС при Донецькому національному ун-ті. – Донецьк : [б.в.], 2005. – 134 с.
29. Документознавство. Зразки документів праводілової сфери: навч. посіб. / А. В. Корж. – 3-тє вид., стер. – К. : КНТ, 2009. – 314 с.
30. ДСТУ 2732-2004. Державний стандарт України. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять. Вид. оф. – К. : Держстандарт України, 2005. – 24 с.
31. ДСТУ 3582-1997. Державний стандарт України. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові. Загальні вимоги та правила. Вид. оф. – (Чинний від 01.07.98). – К. : Держстандарт України, 1998. – 24 с.
32. ДСТУ 4163-2003. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів. Вид. оф. – К. : Держспоживстандарт, 2003. – 21 с.
33. Дутко А. О. Класифікація юридичних конструкцій як засобів законотворчої техніки [Електронний ресурс] / А. О. Дутко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Юридичні науки. – 2014. – № 810. – С. 75-80. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2014_810_15
34. Заяви та клопотання до суду : зразки документів, коментарі / Л. Г. Залуцька. – Х. : Консульт, 2006. – 176 с.
35. Зразки документів у господарському процесі : станом на 2 квіт. 2012 р. : [наук.-практ. посіб.] / [Деледивка С. Г. та ін.]; за заг. ред. Деледивки Сергія Григоровича. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 703 с.
36. Зразки кримінально-процесуальних документів: дізнання та досудове слідство / М. А. Хазін [і др.]. – К. : Атіка, 2006. – 235 с.

37. Зразки процесуальних документів (досудове розслідування) [Текст] : наук.-практ. посіб. / [О. І. Перепелиця та ін.] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Ін-т підгот. юрид. кадрів для Служби безпеки України. – Харків : Право, 2015. – 631 с.
38. Зразки процесуальних документів: посібник / А. М. Бірюкова [и др.]; ред. С. О. Куринська; Академія адвокатури України, Школа адвокатської підготовки. – К. : Прецедент, 2005. – 176 с.
39. Зразки цивільно-правових документів: науково-практичний посібник / за ред. В. О. Кузнєцова. – К. : Істина, 2011. – 712 с.
40. Киця О. С. Методологічна основа дослідження юридичної техніки актів судового тлумачення [Електронний ресурс] / О. С. Киця // Право і суспільство. – 2014. – № 3. – С. 22-29. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2014_3_6
41. Коментовані зразки документів (за чинним законодавством України) / А. М. Єрух [и др.]. – Х. : Страйд, 2005. – 368 с.
42. Коментовані зразки документів (за чинним законодавством) : у 3 т. / за заг. ред. В. М. Марченка, О. Д. Чуєвої. – Х. : Страйд, 2010. – 440 с.
43. Косович В. М. Оціночні поняття як засіб юридичної техніки [Текст] : [монографія] / В. М. Косович. – Л. : Тріада-плюс, 2010. – 211 с.
44. Красницька А. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування : посібник / А. Красницька. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – К. : Парламентське вид-во, 2006. – 537 с.
45. Красницька А. Правила-вимоги юридичної техніки щодо процесуальних актів кримінального судочинства / А. Красницька // Юриспруденція: теорія і практика. – 2009. – № 1. – С. 7-13.
46. Красницька А. Правозастосовні помилки у текстах процесуальних актів кримінального судочинства / А. Красницька // Судова апеляція. – 2009. – № 1. – С. 28-33.
47. Красницька А. Удосконалення мови процесуальних актів кримінального судочинства / А. Красницька // Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи : зб. матеріалів наук.-практ. конф. – К., 2006. – С. 79-82.
48. Красницька А. Юридична техніка пам'яток права періоду княжої влади: (на матеріалі договору Русі із Візантією 911 року та Короткої редакції «Руської Правди») / А. Красницька // Юриспруденція: теорія і практика. – 2010. – № 8. – С. 7-13.
49. Красницька А. Юридична техніка процесуальних актів кримінального судочинства / А. Красницька // Науковий вісник НАВСУ. – № 2. – 2003. – С. 120-128.
50. Кримінальний процес України : тези лекцій; ігри; процесуальні документи : навчальний посібник для студентів вузів / В. В. Молдован, Р. С. Кацавець. – К. : Алерта, 2012. – 357 с.
51. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів: наук.-практ. посіб. / [Андрєєв Р. Г. та ін.]. – К. : Алерта, 2012. – 734 с.

52. Кримінально-процесуальні документи: досудове та судове провадження: навчально-практичний посібник / О. П. Кучинська. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 406 с.
53. Лебеденко В. І. Юридична техніка: поняття, призначення, методологічні засади застосування [Електронний ресурс] / В. І. Лебеденко // Інформація і право. – 2014. – № 2. – С. 52-56. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2014_2_13
54. Легін Л. М. Законодавчий процес в Україні: теоретико-правове дослідження [Текст] : монографія / Людмила Михайлівна Легін ; Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – Івано-Франківськ ; Дрогобич : Коло, 2015. – 132 с.
55. Легка О. Юридична техніка законодавчих та правозастосовних актів / О. Легка // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1. – С. 101-107.
56. Мічурін Є. О. Техніка складання договорів : науково-практичний посібник. Серія «Практика і закон». – Харків : Юрsvіт, 2011. – 536 с.
57. Онищук І.І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах [Текст] : монографія / Онищук Ігор Ігорович ; Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – Івано-Франківськ : Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид.техніки, 2014. – 225 с.
58. Онищук І. Юридична техніка конструювання норми права / І. Шутак, І. Онищук // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2013. – № 2. – С.39-44.
59. Перунова, Олена Миколаївна. Процесуальні акти-документи з цивільних справ [Текст] : монографія / О. М. Перунова ; Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т. – Х. : ХНАДУ, 2013. – 203 с.
60. Пильгун Н. В. Перспективи вдосконалення юридичної техніки в Україні [Електронний ресурс] / Н. В. Пильгун, А. С. Смітюх // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2014. – № 1. – С. 42-46. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2014_1_10
61. Письмові процесуальні документи досудового розслідування податкових злочинів: практикум [Текст] : навч. посіб. / Г. Л. Чигрина [та ін.] ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь : Вид-во НУДПСУ, 2016. – 557 с.
62. Правочини. Зразки нотаріальних документів: навчально-практ. посібник : Коментар цивільного законодавства, нові види договорів, зразки нотаріальних документів, коментар до окремих зразків документів / Є. О. Мічурін. – Х. : Еспада, 2004. – 464 с.
63. Пригара Л. Юридична техніка: поняття, структура, ознаки / Л. Пригара // Часопис Київського університету права. – 2004. – № 2. – С. 26-31.

64. Процесуальна документація: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. М. Павлик [и др.]. – 2-е вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 464 с.
65. Процесуальні акти кримінального судочинства: юридична техніка, шляхи вдосконалення: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Красницька А. В.; Київський національний ун-т внутрішніх справ. – К., 2008. – 232 арк.
66. Рожнова В. В. Практикум зі складання кримінально-процесуальних документів (досудове провадження): навч.-практ. посіб. з метод. реком. / В. В. Рожнова, О. Ф. Штанько, Ю. І. Азаров. – К.: Вид. Паливода А. В., 2009. – 308 с.
67. Роїна О. М. Збірник позовних заяв. практичний посібник. – К.: КНТ, 2011. – 204 с.
68. Суд. Зразки документів (заяви, позовні заяви, скарги, клопотання): практ. посібник / упоряд. І. А. Куян. – 3. вид., доп. і перероб. – К.: Оріяни, 2004. – 252 с.
69. Сучасне діловодство: зразки документів, діловий етикет, інформація для ділової людини / уклад. Н. Г. Горголюк, І. А. Казімірова; ред. В. М. Бріцин. – К.: Довіра, 2007. – 687 с.
70. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України: підручник. – 4-те вид., доп. і переробл. – К.: Вид-во А.С.К., 2010. – 1120 с.
71. Трудові відносини в Україні. Нормативні документи. Зразки документів. Коментарі / уклад. В. В. Шаботинський; Державний департамент нагляду за додержанням законодавства про працю, Територіальна держ. інспекція праці у Київській області. – К.: МВЦ «Медінформ», 2006. – 328 с.
72. Укладання трудового договору: коментар, нормативна база, зразки документів / Є. К. Пашутинський. – 3-є вид., змінене та допов. – К.: КНТ, 2008. – 240 с.
73. Цивільні процесуальні документи: посібник / уклад. С. О. Куринська. – К.: Прецедент, 2011. – 352 с.
74. Чернолуцький Р. В. Роль юридичної техніки в законопроектній діяльності [Електронний ресурс] / Р. В. Чернолуцький // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право. – 2014. – Вип. 7. – С. 118-129. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_pr_2014_7_16
75. Чундак-Дев'ян, Маріанна Володимирівна. Господарський процес та зразки господарських процесуальних документів [Текст] / Чундак-Дев'ян Маріанна. – Ужгород: [б. в.], 2013. – 547 с.
76. Шутак І. Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна / І. Шутак // Вісник Національної академії правових наук України. – 2013. – № 3. – С. 81-86.
77. Шутак І. Концептуальні міркування щодо впровадження навчальної дисципліни «Юридична техніка» [Електронний ресурс] /

І. Шутак // Вісник Національної академії правових наук України. – 2015. – № 4. – С. 21-28. – Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2015_4_4

78. Шутак І. Юридична техніка міжнародного права: (загальнотеоретичний аспект) / І. Шутак // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2011. – № 2. – С. 87-92.

79. Юридична техніка: доктринальні основи та проблеми викладання [Текст] : тези доп. та повідомл. учасників наук.-практ. конф. (м. Харків, 30 верес. – 1 жовт. 2015 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого [та ін.] ; за ред. проф. В. В. Комарова та І. Д. Шутака. – Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 177 с.

80. Яновська О. Г. Кримінальне провадження. Процесуальні документи захисту [Текст] : посібник / О. Г. Яновська, Л. Л. Лазебний. – К. : Прецедент, 2013. – 159 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль. Об'єктами системи поточного та підсумкового контролю є робота студентів на семінарських (практичних) заняттях та виконаних індивідуальних (домашніх) завдань. Поточний контроль здійснюється при проведенні семінарських (практичних) та індивідуальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу дисципліни.

Під час проведення семінарських занять застосовуються такі методи контролю, як усне та письмове опитування студентів з питань, визначених планом семінарських занять, дискусійне обговорення проблемних питань з теми заняття, письмове складання студентами тестів. При проведенні практичних занять – контроль здійснюється при розв'язуванні окремими студентами біля дошки та «малими групами» комплексу практичних задач і проблемних ситуацій.

Поточний контроль, який застосовується під час індивідуально-консультативних занять, здійснюється за допомогою відповідних тестів в усній або письмовій формі. Такий контроль застосовується по відношенню до тих студентів, які мають поточну заборгованість із поважних причин. Поточний контроль виконання студентами індивідуальних (домашніх) завдань здійснюється за допомогою перевірки викладачем результатів розв'язання розрахункових завдань.

Підсумкове оцінювання знань з дисципліни здійснюється у формі ПМК (заліку).

5. Засоби діагностики успішності навчання

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за результатами поточного контролю знань. Загальна сума набраних балів протягом семестру за поточну успішність максимально складає 100. Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що

використовується в ПУЕТ, з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) передбачає, що студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «дуже добре» (82-89 балів) передбачає, що студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Оцінка «добре» (74-81 бал) передбачає, що студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача й самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно» (64-73 бали) передбачає, що студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «достатньо» (60-63 бали) передбачає, що студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.

Оцінка «незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю» (35-59 балів) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Оцінка «незадовільно з обов'язковим вивченням залікового кредиту» (1-34 бали) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.